

kakor poroča „Presse“, Dežman, Kaltenegger in Zupan — ustavaška trojica! Volilna preuredba iz takih rok ne pomenja druga kot potlačene avstrijskih Slovanov. To je tudi namen, ki vodi ustavake. Vladi služeca „Neue fr. Presse“ je nam že zračunila, da po dir. volitvah nikol več ne dobimo dveh tretjin večine v drž. zboru, ki ste potrebne, da se ustava preuredi. S številkami je dokazala, da bi imeli ustavaki pod ministerstvom svoje stranke 219 glasov, nasprotniki le 114 glasov. In če bi tudi federalistično ministerstvo bilo na kormilu, imeli bi mi k večjemu 178 glasov, tedaj ne dve tretjini.

Kaj hočemo še več? Če se nam naravnoč poveda, da moramo v manjšini biti, kateri smo do številu glav v ogromni večini, ni za nas ustave več, nego le očitno in privilegirano nasilstvo, ki mora Avstrijo v propad strmoglaviti. Česki „Nar. Listy“ so dosedaj razglašene številke poslancev po narodnosti razvrstili in s tem očitno pokazali, kam da merijo ustavakov nameni. Na 3.200.000 Čehov bi spadalo 33 poslancev več, na 1.800.000 Nemcev pa 57; na Moravskem 1.439.000 Čehov z 9, — 514.000 Nemcev pa z 25 poslanci; v Šleziji na 248.000 Slovanov 1, na 258.000 Nemcev pa 9; na Kranjskem za 423.000 Slovencev 4, za 29.000 Nemcev pa tudi 4 poslanci več; na Štajarskem za 413.000 Slovencev 3, za 717.000 Nemcev pa kar 19 poslancev več! —

Od ene strani je tedaj namen tej preuredbi Slované za vselej k zidu pritiski, od druge strani pa — kmetijski živelj. Na Štajarskem n. pr. se je dalo velikemu posestvu, mestom in trgovinskima zbornicama skupej 10 poslancev (namesto prejšnjih 5), za kmetijske občine se pa niso mogli odločiti, ali bi jim dali toliko kakor drugim skupinam, namreč 10 poslancev, ali pa samo 8? Če slovenskim kmet. občinam dajo 2 zastopnika več, ni to v nobeni razmeri, ker dobijo mesta in trgi pri nas tudi 2 več! — Na Kranjskem pa, kjer ravno kmetijski živelj premaguje, se mu je le 1 poslanec več privolil (4 namesto 3 dosedanjih)! Enako je tudi po drugod.

To vse prav jasno kaže, kam da merijo ustavaki. Gospodstvo, vladarsko oblast nad vsemi deželami si hočejo zagotoviti za vselej; deželni zborom hočejo vzeti vso politiško pravico. Državni zbor bi naj bil v politiških, denarstvenih, narodnih, naučnih in cerkvenih zadevah edini gospod, Slovani in katoličani bi pa plesali, kakor nam on igra. Če je pa dozdej že vseh homatij izvir v tem, ker hoče le ena stranka vladati, namreč nemško-liberalna, koliko homatij še le bo, če si hoče ta stranka po neposrednih volitvah oblast zagotoviti! Varuj Bog Avstrijo te nesreče!

Obravnave štajarskega dež. zbora.

XV. Seja 2. dec. 1872. Poslancu žl. Adamoviču se dovoli odpust še za ostali čas zborovanja, ker mu bolehnost ni ponehala. — Seidl je stavil do vlade vprašanje: Ali je upanje, da bo de Pesnica z državno pripomočjo uravnana, in kedaj da se bo uravnavanje pričelo? — Cesarski namestnik je pozneje na to odgovoril, da se bo uravnavanje godilo po tehniškem načrtu, katerega pusti vlada po izvedencih napraviti, da pa bo od dotičnih srenj odvisno, na koliko se bo načrt izpeljal. Zagotovil je tudi krepke pripomoči od strani vlade.

Mestni občini v Gradcu se je dovolilo, da sme 3 milijone v najem vzeti za srenjske potrebe proti temu, da se obresti iz srenjskih dohodkov tako dolgo plačujejo, dokler se kapital ne izplača (amortizira). — Posojilo zagotavlja dunajska banka „Union“, katerej se plačuje vsako leto 165.000 gld. t. j. $5\frac{1}{2}\%$ od vsega zneska, tako da je v 30 letih kapital izplačan. Nasproti pa plačuje banka srenji tudi $5\frac{1}{2}\%$ za vse one zneske, katere srenja ne vzdigne. — Izdalo se bo pa 150.000 delnic, vsaka po 20 gld. vrednosti, kar znaša 3 milijone.

Mariborski mestni srenji se je dovolilo, da sme od l. 1873—1878 — od vsakega goldinarja hišne najemščine 2 kr. v srenjsko kaso pobirati. Srenjski proračun (109.360 gld.) kaže namreč kljub temu, da je 15% priklade na indirektno, in 35% na direktne davke, primanjkljaja 6757 gld. Znesek vse najemščine je 340.000 gld. Od vsakega gold. 2 kr. daje torej 6800 gld. — Deželni odbor je predlagal, da naj bodo, kakor je to bilo za l. 1871 in 1872 določeno, te priklade oproščeni vsi oni, ki 80 goldinarjev ali manj najemščine plačujejo; finančni odbor je pa nasvetoval in dež. zbor je temu pritrtil, da to odpade in so le oni oproščeni, ki si to izprosijo ali pa spadajo med uboge, katerim mesto miloščine daje. Tako ne bodo več mogli, kakor je posl. Reuter dokazoval, hišni posestniki svoja lastna stanovanja za 80 ali še manj gld. zaražtovati, da se prikladi izvijajo. —

Menj srečni bili so Mariborčani s svojo prošnjo, da se jim dovoli 1 milijon za srenjske potrebe na posojilo vzeti. Proti temu je govoril tudi Carneri, dasi je, kakor pravi, „na pol Mariborčan“, in to najbolj zato, ker v prošnji do dež. odbora ni rečeno, kako da se hoče dolg poplačati, da se mestjanom preveč doklad ne naloži. Poslanec Remschmidt iz Gradca je Mariborčanom debelo pod nos dajal, rekoč: „Kakor ni kemikar Liebig stopnje ljudske omike po tem cenil, kolikor da je šol, marveč po tem, kolikor da se žajfe porabi, tako se tudi dan denešnji ne sodi več veljava in važnost mest po številu prebivalcev, ne po njih opravih, marveč le po milijonih, ki se na posolijo vzamejo. — Dunajčanje so si izposodili 65 milijonov, Pražani 6 milijonov, Gračani 3, Solnogračani $1\frac{1}{2}$ milijona, Celovčani in

Inomoščani po 1 milijon; jasno mi je toraj, da Maribor, ki se tudi razcvetati in povzdigniti hoče, ob veljavo priti in za drugimi mesti zaostati ne bo; zato iščejo dovoljenja za posojilo 1 milijona“.

Stvar se je po dolgem in živahnem besedovanju vrnila odboru v natančnejše pozvedovanje, katero je imelo ta uspeh, da se je mariborski srenji dovolilo 800.000 gld. na posojilo vzeti. In tako dobimo denarja, ž njim se pa marsikaj koristnega dognati da.

Cerkvene zadeve.

Svarjenje pred branjem malopridnih časnikov.

(Posnetek iz skupnega pastirskega lista švicarskih škofov do njih vernikov.)

K. Sv. apostol Joanez pravi: „Kdor odstopi in v nauku Kristusovem ne ostane, nema Boga. Če kdo k vam pride, in tega nauka seboj ne prinese, ga nikar ne sprejmite v svojo hišo, in ga tudi ne pozdravite. Kdor ga pozdravi, se udeleži njegovih hudobnih del.“ Če sv. apostol občenje z ljudmi prepoveduje, ki nauka Kristusovega nemajo, velja to gotovo tudi listom in časnikom, kateri nauka Kristusovega ne samo ne spoznavajo, ampak ga z vso strastjo napadajo. Zastran njih torej še bolj svarjenje velja: „Nikar jih ne sprejmite v svojo hišo!“ Dá, preljubi gospodarji, učitelji in predstojniki, nikar jih ne sprejmite v svojo hišo!

Če je kužna bolezen blizu, koliko si prizadevate, da sebe in svoje domače okuženja ovarujete. Če je ob času vojne sovražnik blizu, kako skrbno mu vse pote zagrajate, vse prihode zapirate. Ali pa ni dušna kuga še nevarnejša in sovražnik sv. vere še strašnejši? Nikar jih tedaj ne sprejmite v svojo hišo! — Ali kaj vidimo? Ljudje se naročujejo na časnike, cerkvi sovražne, jim dajo den na den dohajati v svojo hišo, jim odkažejo še častno mesto, polagajo jih sred mize, da jih domač in tujec lahko vidi. In kaj stoji pisano v teh časnikih? Denes se mešniki in minibi obrekujejo, jutre se starodavne laži, dasi že stokrat ovržene, zoper sv. cerkev kot gola resnica pogrevajo, pojuternjem se najsvetejše skrivnosti naše vere zaničujejo in nesramno zasmehujejo. — Smé li kerščansk gospodar list trpeti, ki njegovo hišo pohujša? S sv. Joanezom odgovorjamo: „Nikar ga ne sprejmite v svojo hišo!“ Ako bi človek, ki Boga taji in nesramno govori, v vašo hišo stopil, bil ga li pustili med svojo družino? In takega mutastega zapeljivega (hudobni časnik namreč) pa spuščate v svojo hišo, po kateri den na den dušno kugo seje? Pohujšanje ostane pohujšanje, in kdor ga je zadolžil, bo za-nj tudi odgovor dajal.

Pa sv. apostol Joanez ne reče kar: „Ne sprejmite ga v svojo hišo“, ampak še tudi pristav-

lja: „In ga tudi ne pozdravite. Kdor ga pozdravi, se vdeleži njegovih hudobnih del.“ Kdor se torej na malopriden časnik naroči, se vdeleži njegovih hudobnih del. Podpira ga namreč s svojo naročnino, plačuje štibro sovražniku sv. cerkve, da jo toliko ležej napada, in se posredno tudi sam zoper njo vojskuje, v tem ko za poštene časnike nema béliča, ki zavolj take skoposti glad trpé in lakote umirajo. — Ali besede apostolove: „Kdor ga pozdravi, se udeleži njegovih del,“ pomenijo še več. Tujcu, ki bi den na den v hišo dohajal, da bi tvojo mater klel, bi gotovo vrata pokazal. Časniku pa, ki den na den vašo sv. mater, kat. cerkvo preklinja in psuje, pa odpirate vrata, in nastavljate usesa, in ga vrh tega še s svojim denarjem za njegovo nesramnost drago plačujete. O slepota! Ali se to ne pravi, tujih, hudobnih del se vdeleževati? — Pa vdeležba hudega sega še dalje. Kdo zamore zmeriti škodo, ki jo slab časnik med tvojo družino in vsemi, ki tvojo hišo obiskujejo, napravi! Kakoršen je namreč tvoj časnik, takoršen boš v kratkem tudi ti, ki ga bereš. Tvoj časnik je brez vere in poštenja, — brez vere in poštenja boš v kratkem tudi ti in tvoja hiša, kakor nam tisoč žalostnih zgledov pričuje.

Porečeš: Meni časnik ne škoduje; jaz itak vem, kakó imam soditi o takih rečeh. Le vedeti želim, kaj naši sovražniki govorijo? — Prederznež! To vedeti je le možem treba, katerih dolžnost je, sv. cerkev in vero braniti. Je li pa tudi tvoja učenost zadostna, da bodeš ločil laž od resnice? Je li Eva prav storila, ki je že vedla Božje povelje, pa je še vendar zvedeti hotla kačino mnenje? Kar je bil kačini glas za Evo, je branje zapeljivega časnika za tebe. Kajti tudi tebe je učil Kristus moliti: „Ne vpeljay nas v skušnjavo!“ Ti pa še drago naročnino plačuješ, da skušnjava vsak den v tvojo hišo pride, in ti bi v skušnjavi ne poginil?

Ni prostora, še več posneti iz izvrstnega lista. — Skončavši rečejo škofje: „Kdor se na pošten list naroči, dvojno milošnjo da; on podpira prvič list, kateri obrodi veliko dobrega v soseski, in malo žrtvo bo obilno blagoslovil večni Bog. Tudi svoja naznanila pošiljajte le poštenim listom in pridobivajte naročnikov med sosedi. Kdor pa za vse to nema srca in razuma, ta ne pozna sedanjega časa in njegovih nevarnosti.“

Gospodarske stvari.

O petiotiziranju.

(Piše Rih. Dolenc.)

Primerimo rajasneni način petiotiziranja, katerega smo edino pravega imenovali, z onim v „Slov. Narodu“ (šte. 106 in 107 lan. 1.) priporočenim. —

Koj prve vrste v „Narodu“ popisane „prakse“ se z našim načinom ne ujemajo, ker uči pisavec